

Sygn. akt IV Ka 59/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2014 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Sławomir Gosławski (spr.)

Sędziowie SA Stanisław Tomasiak

del. SR Anna Hanus-Klara

Protokolant Agnieszka Olczyk

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim Izabeli Stachowiak

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2014 roku

sprawy **L. Z.**

oskarżonego z art.178a§4 kk

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim

z dnia 28 listopada 2013 roku sygn. akt II K 937/13

na podstawie art. 437 § 1 kpk, art. 438 pkt 1 i 4 kpk, art. 624 § 1 kpk, art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz. U. Nr 49 poz. 223 z 1983 roku z późniejszymi zmianami)

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, iż:

- uzupełnia podstawę prawną orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności o przepis art. 69 § 4 kk i podwyższa okres próby do 3 (trzech) lat;

- na podstawie art. 71 § 1 kk orzeka od oskarżonego grzywnę w wysokości 60 (sześćdziesięciu) stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 (dziesięć) złotych;

- podwyższa okres orzeczonego środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego do 5 (pięciu) lat;

w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

zwalnia oskarżonego od opłaty za obie instancje i wydatków poniesionych przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym

IV Ka 59/14

UZASADNIENIE

L. Z. został oskarżony o to, że:

w dniu 28 lipca 2013 r. o godz. 18.00 na drodze (...)w miejscowości J., gm. R. powiat (...), województwo (...)prowadził pojazd mechaniczny marki O. (...)o nr rej. (...)w ruchu lądowym będąc w stanie nietrzeźwości 1,04 mg/l stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu, będąc wcześniej skazanym prawomocnie za czyn z art. 178a § 1 kk tj. o czyn z art. 178a § 4 kk.

Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz. wyrokiem z dnia 28 listopada 2013 roku w sprawie II K 937/13:

- 1.oskarżonego Ł. Z. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 178 a § 4 kk i za to na podstawie art. 178 a § 4 kk wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- 2.na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk i art. 73 § 1 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił i ustalił okres próby na 2 lata, oddając oskarżonego w wyznaczonym okresie próby pod dozór kuratora sądowego;
- 3.na podstawie art. 42 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres 2 lat;
- 4.zwolnił oskarżonego od uiszczenia kosztów sądowych przejmując je w całości na rachunek Skarbu Państwa.

Powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego zaskarżył prokurator.

Wyrokowi zarzucił :

- naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 69 § 4 kk, poprzez nie wskazanie tego przepisu jako podstawy prawnej zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej za czyn z art. 178a § 4kk przypisany oskarżonemu;
- na podstawie art. 427§2kpk i art. 438 pkt. 4 kpk rażąco niewspółmierność orzeczonych przez sąd kar i środków karnych, co wyraża się orzeczeniem wobec oskarżonego Ł. Z. zbyt krótkiego okresu zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, zbyt krótkiego okresu zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, mając na uwadze stan nietrzeźwości oskarżonego w czasie czynu, bo wynoszący ponad 2 % alkoholu we krwi i uprzednią karalność oraz kontrowersyjny brak grzywny;
- na podstawie art. 438 pkt. 3 kpk w zw. z art. 624 § 1 kpk a contrario błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę skarżonego orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, co wyraża się w przyjęciu, iż zachodzi fakultatywna przesłanka do zwolnienia oskarżonego z kosztów sądowych, w tej postaci, że ich uiszczenie byłoby zbyt uciążliwe ze względu na sytuację majątkową i wysokość dochodów oskarżonego, jak również, że przemawiają za tym względy słuszności co skutkowało zwolnieniem oskarżonego od kosztów poniesionych w sprawie i przejęciem ich na rachunek Skarbu Państwa, podczas gdy z akt sprawy wynika, że oskarżony pracuje dorywczo i uzyskuje dochód w wysokości 500-700 złotych miesięcznie, jest kawalerem i nie posiada nikogo na swoim utrzymaniu i jest w stanie uiścić koszty sądowe.

W konkluzji wnosił o zmianę wyroku poprzez wskazanie jako podstawy prawnej zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności art. 69 § 4 kk, warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec Ł. Z. na okres próby 3 lat, grzywny 60 stawek dziennych z przyjęciem, iż jedna stawka wynosi 10 złotych. 5 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego oraz obciążenie w całości oskarżonego kosztami postępowania, a w pozostałej części utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd okręgowy zważył, co następuje:

apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy zauważyć, że ustaleń faktycznych wnoszący apelację nie kwestionuje i są one prawidłowe. Do przypisanego oskarżonemu czynu sąd I instancji zastosował prawidłową kwalifikację prawną.

Zarzut rażącej niewspółmierności kary jako zarzut z kategorii ocen można zasadnie podnosić, gdy kara (zastosowana reakcja karna), jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy – innymi słowy, gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą.

Zmiana wysokości orzeczonej kary (reakcji karnej) może w wyniku postępowania odwoławczego nastąpić jedynie wówczas, gdyby kara ta jawiła się jako „rażąco niewspółmierna”. Owa niewspółmierność w ustawie została poprzedzona określeniem „rażąca”, co wyraźnie zaostrza kryterium zmiany wyroku z powodu czwartej podstawy odwoławczej. Określenie „rażąca” należy bowiem odczytywać dosłownie i jednoznacznie jako cechę kary, która istotnie przez swą niewspółmierność razi (oślepia).

Rażąca niewspółmierność kary zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności mających zasadniczy wpływ na jej wymiar można by przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej a karą wymierzoną w I instancji.

W tym kontekście należy zgodzić się z prokuratorem, że w przedmiotowej sprawie zastosowana reakcja karna jest rażąco łagodna.

W tym kontekście należy uwzględnić, iż:

- oskarżony był już karany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (18 sierpnia 2010 roku). W niedługiej perspektywie czasu okazał jednak powtarzającą się tendencję, iż ma skłonność do nadużywania alkoholu i lekceważenia porządku prawnego. Wcześniejsza reakcja karna, w tym kara pozbawienia wolności, która podlegała wykonaniu nie odniosły wobec niego pożądaných efektów w postaci utrwalenia postawy w kierunku przestrzegania porządku prawnego; dane te wskazują, iż w/w nie wyciągnął wystarczających wniosków z uprzedniego skazania;

- okoliczności popełnienia przypisanego mu czynu wskazują na znaczny stopień jego społecznej szkodliwości (wysoki stan nietrzeźwości, w sposób ewidentny i znaczny godzący w zdolności psychofizyczne sprawcy, popełnienie czynu w terenie zurbanizowanym, jechanie „całą szerokością drogi”). Z wyjaśnień oskarżonego wynika łatwość podjęcia decyzji o popełnieniu tego przestępstwa

(po wypiciu wódki i piwa wsiadł do samochodu);

- oskarżony pracuje dorywczo, nie ma nikogo na utrzymaniu. Trudno uznać, ażeby tak typowe warunki osobiste mogłyby mieć istotny wpływ na wymiar kary.

W jednolitym orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreślano, że ratio legis zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych stanowi wykluczenie z ruchu drogowego takich kierowców, którzy wykazali, że zagrażają bezpieczeństwu w komunikacji. Obowiązek orzeczenia wobec nietrzeźwego sprawcy przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, uczestniczącego w ruchu, środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych albo pojazdów mechanicznych określonego rodzaju, ściśle sprzęgnięty jest z celem, jaki zakaz ten ma realizować. Chodzi najpierw o cele, które zakaz ma osiągnąć wobec oskarżonego, przede wszystkim cele zapobiegawcze, wysunięte przed cele wychowawcze. Taka hierarchia celów została przyjęta przez ustawodawcę także przy orzekaniu środków karnych (zob. art. 56 kk w zw. z art. 53 § 1 kk). Uwzględniając okoliczności popełnienia przedmiotowego czynu, sylwetkę sprawcy, jego uprzednią karalność sąd odwoławczy uznał, iż wymiar środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym w dolnej granicy zagrożenia ustawowego (2 lata) jest niewspółmiernie niski; orzeka się go do roku do 10 lat i w tych realiach sąd odwoławczy uznał, że realizacja celów w zakresie prewencji indywidualnej oraz generalnej wymaga podwyższenia tego środka karnego do 5 lat.

Obligatoryjny zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych służy faktycznemu, czasowemu wyeliminowaniu z ruchu jako kierowców tych osób, które dopuściły się przestępstwa wymienionego w art. 42 § 1 kk będąc m.in. w stanie nietrzeźwości. Eliminacja ta musi być odczuwalna dla sprawcy zwłaszcza, że był on już uprzednio karany za czyn z art. 178a § 1 kk, a ponowne naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym było na tyle rażące, iż wymaga jednak długotrwałego odsunięcia oskarżonego od uczestniczenia w ruchu drogowym jako kierowcy.

Względy wychowawcze i zapobiegawcze przemawiały również za wzmocnieniem reakcji karnej przez orzeczenie wobec niego kary grzywny i taką karę sąd II instancji wymierzył sprawcy w wysokości 60 stawek dziennych po 10 złotych jedna stawka. Kara grzywny będzie realną dolegliwością i dodatkowym czynnikiem wskazującym na nieopłacalność popełniania przestępstw tego rodzaju, a jednocześnie jest możliwa do wykonania przez oskarżonego w ramach jego możliwości zarobkowych.

Zastosowanie art. 69 kk uzależnione jest od wymiaru kary nie przekraczającej dwóch lat i od przekonania sądu, iż jest to wystarczające dla osiągnięcia wobec sprawcy celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa. Dodatkowo zgodnie z art. 69 § 4 kk wobec sprawcy przestępstwa określonego w art. 178a § 4 kk sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności tylko w szczególnie uzasadnionych wypadkach

(wyjątkowy wypadek to sytuacja ekstraordynaryjna, dodatkowo uzasadniona okolicznościami szczególnymi). Przepis ten wprowadzający dodatkowe przesłanki warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności wobec oskarżonego powinien być uwzględniony w podstawie prawnej orzeczonego środka probacyjnego. Ponieważ sąd I instancji pominął go – brak ten należało skorygować poprzez uzupełnienie podstawy prawnej warunkowego zawieszenia wykonania kary o art. 69 § 4 kk.

Ponadto w tych realiach zweryfikowanie wobec sprawcy postawionej prognozy kryminologicznej i utrwalenie pozytywnych postaw w kierunku przestrzegania norm społecznie pożądanых nakazywało również zwiększenie okresu próby do 3 lat.

Sąd okręgowy uznał, iż zaostrzona w ten sposób reakcja karna jest dostosowana do wagi czynu, sylwetki sprawcy i razem z innymi rozstrzygnięciami zawartymi w wyroku tworzy spójną reakcję karną pozwalającą na osiągnięcie wobec oskarżonego celów w zakresie prewencji indywidualnej i generalnej.

Z tych względów sąd okręgowy orzekł, jak w sentencji. Obciążenia finansowe wynikające już z wyroku i trudna sytuacja materialna oskarżonego uzasadniały zwolnienie go od kosztów sądowych wynikających z postępowania odwoławczego.